

**“Ας γίνει για όλους μας αυτή η περίοδος,
“μετανοίας καιρός καὶ δεήσεως ὥρα”
Του Μητροπολίτου Αργολίδος κ. Νεκταρίου**

Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί,

Ζοῦμε τούτες τὶς μέρες μία παγκόσμια ἀπειλή. Ὁλόκληρος ὁ κόσμος βλέπει μὲ φόβο, ἀγωνία καὶ στέκεται μὲ ἀμηχανία ἀπέναντι στὴν ἐπέλαση τοῦ COVID – 19. Ἄν θέλουμε νὰ δοῦμε βαθύτερα, γιὰ μία ἀκόμη φορά ὁ ὑπερφίαλος καὶ δῆθεν παντοδύναμος ἄνθρωπος προσγειώνεται, ταπεινώνεται, γιὰ νὰ μὴν πῶ, ἐξευτελίζεται. Ἐνας ἀκόμη Πύργος τῆς Βαβέλ καταρρέει. «Καὶ ἦν ἡ πτώσις αὐτοῦ μεγάλη». Ἐρχεται ἕνας ἰός καὶ τὰ διαλύει ὅλα. Τίποτα δὲν εἶναι ὅπως πρὶν ἕνα μῆνα.

Πέρσυ τέτοιες μέρες καὶ κάθε Ἄνοιξη τὸ Ναύπλιο ἔσφυζε ἀπὸ ζωὴ. Χιλιάδες μαθητές καὶ τουρίστες κατέκλυζαν τὴν πόλη. Τὰ καταστήματα ἀσφυκτικά γεμάτα. Τὰ ξενοδοχεῖα ὑπερπλήρη. Οἱ δρόμοι καὶ οἱ πλατεῖες γεμάτες, δυσκολευόσουν νὰ περπατήσεις. Σήμερα ἐρημιά. Ὅλοι οἱ δρόμοι ἄδειοι. Τὰ πάντα κλειστά. Νομίζεις ὅτι βρίσκεσαι σὲ ἄλλο τόπο καὶ χρόνο. Ἀλλὰ νᾶταν μόνον ἐδῶ; Ὁ ἰός χτύπησε ὅλο τὸν κόσμο. Οἰκονομικοὶ σχεδιασμοί, ἐπιχειρησιακὰ πλάνα, τουριστικοὶ προγραμματισμοί, τεράστιες πολυεθνικὲς καὶ μὴ ἐπιχειρήσεις καταστρέφονται, χρηματιστήρια γκρεμίζονται ἀπ’ τὴ μία μέρα στὴν ἄλλη. Γιορτές, συνέδρια, διαλέξεις, καρναβαλικὲς ἐκδηλώσεις, ἀθλητικοὶ ἀγῶνες, συναυλίες, ἐκδρομές, ὅλα ματαιώνονται. Σχολεῖα, πανεπιστήμια, φροντιστήρια κλείνουν. Κέντρα διασκέδασης, μπάρ, ἐστιατόρια, καταστήματα δημόσιες ἢ ἰδιωτικὲς ὑπηρεσίες ἀναστέλλουν ἐπ’ ἀόριστο τὴ λειτουργία τους.

Κι ἐμεῖς μέσα στὴ γενικὴ μαυρίλα, κρεμασμένοι κυριολεκτικὰ στὶς ὀθόνες, ἀναζητᾶμε ἕνα φωτάκι ἐλπίδας. Γιὰ μία ἀκόμη φορά, ὁ λόγος τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, πρὸς τὸν Εὐτρόπιο (καὶ σὲ κάθε Εὐτρόπιο ὅλων τῶν ἐποχῶν, ποὺ νομίζει πῶς πάτησε τὸ αὐγὸ καὶ ἀνέβηκε στὸν οὐρανὸ καὶ νομίζει πῶς ἐξουσιάζει καὶ ἐλέγχει τὰ πάντα) εἶναι ἐξαιρετικὰ ἐπίκαιρος, τηρουμένων βέβαια τῶν ἀναλογιῶν:

*Ἀεὶ μὲν, μάλιστα δὲ νῦν εὐκαιρον εἰπεῖν·
Ματαιότης ματαιοτήτων, καὶ πάντα ματαιότης.
Ποῦ νῦν ἡ λαμπρὰ τῆς ὑπατείας περιβολή;
ποῦ δὲ αἱ φαιδραὶ λαμπάδες;
ποῦ δὲ οἱ κρότοι, καὶ οἱ χοροὶ, καὶ αἱ θαλῖαι, καὶ αἱ πανηγύρεις;
ποῦ οἱ στέφανοι καὶ τὰ παραπετάσματα;
ποῦ ὁ τῆς πόλεως θόρυβος, καὶ αἱ ἐν ἵπποδρομίαις εὐφημίαι, καὶ τῶν θεατῶν αἱ κολακεῖαι;*

*Πάντα ἐκεῖνα οἷχεται·
καὶ ἄνεμος πνεύσας ἀθρόον τὰ μὲν φύλλα κατέβαλε,
γυμνὸν δὲ ἡμῖν τὸ δένδρον ἔδειξε,
καὶ ἀπὸ τῆς ρίζης αὐτῆς σαλευόμενον λοιπόν·
τοιαύτη γὰρ ἡ τοῦ πνεύματος γέγονε προσβολή,
ὥς καὶ πρόρριζον ἀπειλεῖν ἀνασπᾶν,
καὶ ταῦτα διασαλεῦσαι τοῦ δένδρου τὰ νεῦρα.*

*Ποῦ νῦν οἱ πεπλασμένοι φίλοι;
ποῦ τὰ συμπόσια καὶ τὰ δεῖπνα;
ποῦ ὁ τῶν παρασίτων ἐσμὸς,
καὶ ὁ δι’ ὅλης ἡμέρας ἐγχεόμενος ἄκρατος,
καὶ αἱ ποικίλαι τῶν μαγείρων τέχναι,
καὶ οἱ τῆς δυναστείας θεραπευταὶ,
οἱ πάντα πρὸς χάριν ποιοῦντες καὶ λέγοντες;*

*Νῦν ἦν πάντα ἐκεῖνα καὶ ὄναρ, καὶ ἡμέρας γενομένης ἠφανίσθη·
ἄνθη ἦν ἑαρινὰ, καὶ παρελθόντος τοῦ ἔαρος ἅπαντα κατεμαράνθη·*

σκιά ἦν, καὶ παρέδραμε·
καπνὸς ἦν, καὶ διελύθη·
πομφόλυγες ἦσαν, καὶ διεβράγησαν·
ἀράχνη ἦν, καὶ διεσπάρθη.
Διὸ ταύτην τὴν πνευματικὴν ῥῆσιν ἐπάδομεν συνεχῶς ἐπιλέγοντες·
Ματαιότης ματαιότητων, καὶ πάντα ματαιότης.

Πάντοτε, μὰ ἰδιαίτερα τώρα, εἶναι κατάλληλη ἡ στιγμή γιὰ νὰ ποῦμε: «Ὅλα εἶναι μάταια, ματαιότητα καὶ πάλι ματαιότητα» (Ἑκκλ. 1:2). Ποῦ τώρα ἡ λαμπρὴ ἀρχοντικὴ στολή; Ποῦ οἱ κρότοι καὶ οἱ χοροὶ καὶ οἱ συγκεντρώσεις; Ποῦ οἱ ἐπευφημίες στὰ ἵπποδρόμια καὶ οἱ κολακεῖες τῶν θεατῶν; Ὅλα ἔφυγαν. Φύσηξε ξαφνικὰ ἀέρας, ἔριξε τὰ φύλλα κι ἔδειξε τὸ δέντρο γυμνὸ, νὰ σαλεύεται σύγκορμο καὶ νὰ κινδυνεύει νὰ ξεριζωθεῖ. Ποῦ τώρα οἱ ἐπίπλαστοι φίλοι; Ποῦ τὰ γλέντια; Ποῦ ἡ συμμορία τῶν παρασίτων; Ποῦ τὰ καλύτερα κρασιά, ποὺ χύνονταν ὁλοήμερα, καὶ οἱ ποικίλες τέχνες τῶν μαγεύων; Ποῦ οἱ γλυκόλογοι κι ἐξυπηρετικοὶ δουλόφρονες; Νύχτα ἦταν ὅλα κι ὄνειρο. Καὶ μόλις ξημέρωσε, ἔξαφανίστηκαν. Ἄνθη ἦταν ἐαρινὰ καὶ μαράθηκαν. Σκιά ἦταν καὶ πέρασε. Καπνὸς ἦταν καὶ διαλύθηκε. Σαπουνόφουσκα ἦταν κι ἔσκασε. Ἀράχνη ἦταν κι ἔσπασε. Νὰ γιατί πάντα καταλήγουμε στὸ συμπέρασμα: «Ὅλα εἶναι μάταια, ματαιότητα καὶ πάλι ματαιότητα».

Σταματῶ ἐδῶ. Ὁ COVID – 19 θ' ἀφήσει σίγουρα στὸ πέρασμά του συντρίμια, νεκρούς, οἰκονομικά, κοινωνικά, ἠθικά, κἄ προβλήματα καὶ δὲν ξέρω τί ἄλλο, τὰ ὁποῖα θὰ συζητηθοῦν ἀργότερα καὶ πιστεύω μὲ κάποια ψυχραιμία καὶ νηφαλιότητα.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴ θέση τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία διατυπώθηκε τελευταῖα, σὲ συνεργασία μὲ τὴν πολιτεία, δὲν ἔχω παρά νὰ συμφωνήσω. Ὅσο κι ἂν μᾶς θλίβει, πιστεύω νὰ κατανοοῦμε τὴν κρισιμότητα τῆς κατάστασης καὶ τὴν ἀναγκαιότητα τῆς λήψης κάποιων ἀπαραίτητων μέτρων.

Θὰ ἤθελα ὅμως νὰ ἀναφερθῶ σὲ κάποια θέματα ποὺ δημιουργήθηκαν παράλληλα μὲ τὴν ἐπιδημία. Μαζί μὲ τὴν κυκλοφορία τοῦ COVID – 19 κυκλοφόρησαν παραπλανητικὲς ἢ ψευτικὲς εἰδήσεις. Στὸ στρατό, ὅταν ὑπηρετούσαμε, λειτουργοῦσε μόνο ... τὸ Ράδιο – Ἀρβύλα καὶ εἰδικὰ στὴν περίοδο τῆς ἐπιστράτευσης εἶχε ἀνάψει. Σήμερα τὰ πράγματα ἐξελίχθηκαν μὲ τὸ διαδίκτυο καὶ τὰ ἠλεκτρονικά μέσα. Μεταφέρεται ἀσταμάτητα καὶ ἀνεξέλεγκτα πληθώρα εἰδήσεων. Ὁ καθένας μπορεῖ νὰ μεταδίδει καὶ νὰ ἀναπαράγει ὅ,τι τοῦ καπνίσει. Ἡ συνωμοσιολογία, ποὺ φουντώνει σὲ περιόδους κρίσεων, δίνει καὶ παίρνει. Ἀκόμα καὶ ἀπὸ δημόσια πρόσωπα ἀκούγονται οἱ γνωστὲς καὶ χιλιοειπωμένες συνωμοσιολογικὲς θεωρίες, ὅπως π.χ.: «ὁ κορωνοϊὸς κατασκευάστηκε ἀπὸ ἐταιρίες γιὰ νὰ μειωθεῖ ὁ γερασμένος πληθυσμὸς, ὥστε νὰ ἀντιμετωπιστεῖ τὸ συνταξιοδοτικὸ, τὸ ἀσφαλιστικὸ, ὁ ὑπερπληθυσμὸς κλπ». Ἡ «τὸ ἐμβόλιο κατασκευάστηκε πρὶν τὸν κορωνοϊὸ γιὰ νὰ πλουτίσουν οἱ πολυεθνικὲς ἐταιρίες». Ἡ «κάποιοι μᾶς ψεκάζουν, μᾶς δηλητηριάζουν», καὶ χίλιες δύο ἄλλες θεωρίες.

Φαίνεται πὼς πολλοὶ ἄνθρωποι, μὲ φοβικὰ σύνδρομα, δὲν μποροῦν νὰ ζήσουν χωρὶς ἐχθρούς, χωρὶς φαντασιώσεις γιὰ σκοτεινὲς δυνάμεις, ποὺ ἐπιβουλεύονται τὴν ἀνθρωπότητα καὶ περισσότερο ἀπ' ὅλα τὴν Ἑλλάδα καὶ βέβαια τὴν Ὁρθοδοξία. Ἄς ξεφύγουμε ἀδελφοί μου ἀπὸ τέτοιες φαντασιώσεις καὶ ἄς θέσουμε τοὺς κάθε λογῆς συνωμοσιολόγους, μαζί μὲ τὸν ἰό, στὴν καραντίνα.

Μαζί μὲ τὴν ἔκρηξη τῆς συνωμοσιολογίας, παρατηρεῖται κι ἔξαρση τῆς προφητολογίας καὶ καταστροφολογίας. Καὶ δυστυχῶς σ' αὐτὸ τὸν τομέα οἱ χριστιανοὶ εἴμαστε ἰδιαίτερα ἐπιρρεπεῖς. Ἡ Ἀποκάλυψη τοῦ Ἰωάννου, ἔρχεται πάλι στὸ προσκήνιο, «ἐπανερμηνεύονται» ἀπὸ πρόσωπα ποὺ διακρίνονται γιὰ τὴν ἀφέλεια καὶ τὴν ἀσχετοσύνη τους, καὶ σερβίρουν τεχνηέντως στοὺς ἀπλούς πιστοὺς τὶς δικὲς τους ἐρμηνεῖες. Παρόλο ποὺ κατὰ καιροὺς οἱ ἴδιοι αὐτόκλητοι ἐρμηνευτὲς ἔχουν διαψευστεῖ, ἐπιμένουν μὲ τὰ νέα δεδομένα νὰ κακοποιοῦν τὸ κείμενο τῆς Ἀποκάλυψης γιὰ νὰ διαψευστοῦν πάλι καὶ πάλι.

Τὸ χειρότερο ὅμως εἶναι οἱ νέες προφητεῖες ποὺ κυκλοφοροῦν κάθε τόσο ἀπὸ τὴν κίτρινο τύπο καὶ ἀπὸ τοὺς ἴδιους ἀφελεῖς, γιὰ τὸν ὁσιο Νεῖλο, τὸν ἅγιο Κοσμᾶ, τὸν ἅγιο Παῖσιο (κυρίως αὐτόν), τὸν ἅγιο Πορφύριο, τὸν π. Ἐφραίμ τῆς Ἀριζόνας καὶ τελευταῖα τὸν π. Αὐγουστῖνο Καντιώτη. Ἡθελα νὰ ἤξερα πότε τὰ εἶπαν καὶ πὼς τὰ εἶπαν καὶ ἂν τὰ εἶπαν καὶ πὼς μόνον οἱ συγκεκριμένοι αὐτοὶ ἄνθρωποι τῶν γνωστῶν κατευθύνσεων τὰ ἄκουσαν. Πράγματα ποὺ προσωπικά γνωρίζω ἀπὸ τοὺς σύγχρονους γέροντες, ἔχουν τόσο ἀλλοιωθεῖ καὶ διαστρεβλωθεῖ ἀπὸ τοὺς ἐν λόγῳ “ζηλωτές”, ποὺ φοβᾶμαι κάποια

στιγμή οι γέροντες θα ... αναστηθούν για να διαμαρτυρηθούν. Το σπασμένο τηλέφωνο κάνει πολύ καλά τη δουλειά του.

“Άλλοι πάλι, σὰ νὰ μιλοῦν ἐξ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ, ἀποφαίνονται ὅτι ὅλ’ αὐτὰ εἶναι τιμωρία τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴν ἀποστασία, γιὰ τὴν ἁμαρτία, γιὰ τὴν ἀνηθικότητα κλπ κλπ. Ὅτι ἡ ἁμαρτία ἔχει μέσα της τὸ σπέρμα τῆς φθορᾶς καὶ τῆς διάλυσης, δὲν διαφωνοῦμε. Εἶναι ὅμως δική μας ἐπιλογή, κι ἡ εὐθύνη ἀνήκει σὲ ὅλους μας. Ἀλλὰ, τὸ νὰ ρίχνουμε εὐθύνες στὸ Θεό γιὰ τὴ δική μας κατάντια καὶ νὰ τὸν παρουσιάζουμε σὰν τιμωρό καὶ σὰν ἐφευρέτη κορωνοϊῶν εἶναι τουλάχιστον ἀθεολόγητο. Ὁ Θεός δὲν θέλει τὸ θάνατο τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ἀλλὰ μόνο νὰ ἐπιστρέψει δηλ. νὰ μετανοήσῃ καὶ νὰ ζήσει. Τὸ ἐρώτημα εἶναι ποιὸς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ μιλήσῃ ἀξιωματικά ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ; “Τὶς γὰρ ἔγνω νοῦν Κυρίου;” Ἡ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο;”

Κάποιο ἄλλο συνηθισμένο φαινόμενο ποὺ παρουσιάζεται σὲ μέρες κρίσεων, εἶναι καὶ τὰ διάφορα μαγικά “ματζούνια”. Ἀλοιφές θαυματουργικές, βραχιόλια θεραπευτικά, τὸ νερό τοῦ ἀλήστου μνήμης Καματεροῦ, μαγικά βότανα, χαϊμαλιά, μάτια, ἀκόμα καὶ εἰδικοί σταυροὶ ποὺ εἶναι πιὸ ... δυνατοὶ ἀπὸ τοὺς ἄλλους σταυρούς! Ὡς χριστιανός κι Ἐπίσκοπος δὲν ἀμφιβάλλω γιὰ τὴν χάρη τῶν Μυστηρίων, τῶν ἁγίων εἰκόνων καὶ ἱερῶν λειψάνων, ὅμως ἐξοργίζομαι ὅταν ὅλ’ αὐτὰ μετατρέπονται σὲ “ματζούνια” καὶ μαγικά ξόρκια. Ἡ τὸ χειρότερο, ὅταν ἐντελῶς ἀνεύθυνα, ἀμφισβητεῖται ἡ ἐπιστήμη τῆς ἱατρικῆς, τὰ φάρμακα καὶ οἱ ἐπιστημονικὲς θεραπευτικὲς μέθοδοι, ποὺ εἶναι εὐλογία Θεοῦ καὶ σώζονται ἄνθρωποι. Οἱ διάφοροι θεομπαίχτες καὶ τσαρλατάνοι, ἀπ’ ὅπου κι ἂν προέρχονται, καὶ ὅσοι πουλᾶνε φροῦδες ἐλπίδες, τὸ λιγότερο ἅς ἀπομονωθοῦν.

Τοῦτες τὶς μέρες παρουσιάζεται κι ἓνα ἀκόμη φαινόμενο. Ζηλωτὲς χριστιανοί, μὲ ζήλο οὐ κατ’ ἐπίγνωσιν, δημοσιεύουν κείμενα, γεμάτα παλληκαρισμούς καὶ ἡρωϊσμούς καὶ διατείνονται ὅτι θὰ παρακούσουν τὴ φωνή τῆς ἐπίσημης Ἐκκλησίας. Καλοῦν σὲ συστράτευση κι ἐπίδειξη “μαρτυρικοῦ” καὶ “ὁμολογιακοῦ” φρονήματος. Ἐχω τὴν ἐντύπωση ὅτι πίσω ἀπ’ ὅλες αὐτές τὶς ἐπιπολαιότητες καὶ ἀκρότητες κρύβεται μεγάλη ἀνασφάλεια καὶ κρυφὴ ὑπερηφάνεια. Θὰ καλοῦσα ὅλους αὐτοὺς τοὺς ὑποψήφιους “μάρτυρες” νὰ μὴν ζητοῦν ἀπὸ τοὺς ἄλλους τὴ θυσία, οὔτε τὴ διακινδύνευση. Ἄν πράγματι πιστεύουν αὐτὰ ποὺ λένε, ἅς ἀφήσουν τὴν ἄνετη πολυθρόνα καὶ τὸ ἀσφαλὲς πληκτρολόγιο, κι ἅς πᾶνε ἐθελοντικά νὰ βοηθήσουν τοὺς γιατροὺς, τοὺς νοσηλευτὲς ποὺ διακινδυνεύουν συνεχῶς τὴν ὑγεία τους καὶ τὴ ζωὴ τους ἀκόμη, γιὰ νὰ σωθοῦν κάποιοι ἄνθρωποι. Κι ἂν δὲν μποροῦν αὐτό, ἅς πάρουν τὸ κομποσχοίνι τους κι ἅς ποῦν ἓνα Κύριε ἐλέησον γιὰ τοὺς ἀρρώστους ποὺ ζοῦν μὲ τὴν ἀγωνία καὶ τὸ φόβο, ἀλλὰ καὶ γιὰ τοὺς γιατροὺς, νοσηλευτὲς κλπ λειτουργοὺς ὑγείας, ποὺ διακονοῦν σὰν καλοὶ Σαμαρεῖτες τοὺς ἀσθενεῖς τους, μὲ ὅ,τι κινδύνους αὐτό συνεπάγεται. Δὲν νομίζετε ὅτι τοῦτες οἱ στιγμές αὐτὸ ποὺ ἔχει ἀνάγκη ὁ κόσμος εἶναι ἡ ἔμπονη προσευχή καὶ ὄχι τὰ παιχνίδια, τὰ μηνύματα, οἱ ἀτάκες καὶ τὰ likes στὸν ὑπολογιστή; Ἄς μὴ συγχέουμε τὴν ὑπευθυνότητα μὲ τὴν ἐπιπολαιότητα, τὴν ἀδάπανη πίστη, ποὺ δὲν στοιχίζει τίποτα, μὲ τὴν πίστη τῶν ἁγίων. Τὸ γνωρίζουμε πιστεύω ὅτι σὲ περιόδους θανατηφόρων ἐπιδημιῶν, οἱ ὄντως χριστιανοὶ τῆς θυσίας καὶ ὄχι τοῦ βολέματος, ἔτρεχαν νὰ περιθάψουν καὶ νὰ διακονήσουν τοὺς ἀσθενεῖς, ἀκόμη καὶ τοὺς εἰδωλολάτρες ἀσθενεῖς, ποὺ τοὺς εἶχαν ἐγκαταλείψει οἱ δικοὶ τους καὶ μολύνονταν οἱ ἴδιοι καὶ πέθαιναν μαζί τους.

Ἀδελφοί μου, ἅς σοβαρευτοῦμε. Ἄς κλείσουμε τ’ αὐτιά μας στοὺς κάθε λογῆς ἀνεύθυνους κι ἐπιπόλαιους.

Προτροπὴ τῆς πολιτείας καὶ τῆς ἐπιστημονικῆς ἱατρικῆς κοινότητας τοῦτες τὶς μέρες εἶναι νὰ παραμείνουμε στὰ σπίτια μας. Δὲν ὑπάρχει τίποτ’ ἄλλο σήμερα ποὺ μποροῦμε νὰ κάνουμε, παρά μόνον ἡ πρόληψη. Τὸ γνωρίζω. Εἶναι ἐξαιρετικά δύσκολο. Ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος ποὺ ἔχει μάθει στὴν ἐξωστρέφεια, θὰ δυσκολευτεῖ νὰ κλειστεῖ μέσα. Εἶναι ὅμως καὶ μία εὐκαιρία νὰ δεῖ τὸν ἑαυτό του, τὸν/τὴν σύζυγό του, τὰ παιδιά, τοὺς γονεῖς κλπ. Πάντα ὁ ἄνθρωπος βρίσκει τρόπους κι ἐπείγουσες δουλειές γιὰ νὰ ἀποφύγει νὰ βρεθεῖ ἀντιμέτωπος μὲ τὸν ἑαυτό του καὶ μὲ τοὺς ἄλλους. Τὰ ΜΜΕ τοῦτες τὶς μέρες δίνουν “μαγικὲς” συμβουλές σ’ ὅσους δυσκολεύονται νὰ μείνουν σπίτι: «δεῖτε ταινίες, ἀκοῦστε μουσική, παῖξτε χαρτιά, γράψτε μηνύματα»... Δὲν ἀκούσαμε, οὔτε περιμέναμε βέβαια ν’ ἀκούσουμε κάτι οὐσιαστικότερο, νὰ κοιτάξουμε λίγο μέσα μας, νὰ ἀναθεωρήσουμε κάποια πράγματα, νὰ ἀνακαλύψουμε τὰ οὐσιώδη τῆς ζωῆς.

Κι ἐπειδὴ στὴν ἴδια παγίδα πέφτουμε καὶ μεῖς οἱ χριστιανοί, ἄς κλείσουμε κι ἐδῶ τ' ἄφτιά μας σὲ τέτοιες ἀποπροσανατολιστικές συμβουλές. Ἡ κρίση καὶ κάθε κρίση μπορεῖ μέσα ἀπὸ τὴν τραγικότητά της νὰ βγάλει καὶ κάτι καλὸ. Ἄλλωστε, ἡ λέξη κρίση στὰ κινέζικα σημαίνει *εὐκαιρία*. Εἶναι σκληρό γιὰ ὅσους ἀπὸ μᾶς πηγαίνουμε στὴν Ἐκκλησία, εἰδικὰ αὐτὴ τὴν κατανυκτικὴ περίοδο, μὲ τὶς θαυμάσιες ἀκολουθίες, τώρα πλέον νὰ μὴν ἔχουμε αὐτὴ τὴ δυνατότητα. Σίγουρα θὰ μᾶς λείψουν. Ἀλλὰ θὰ τὶς ξαναβροῦμε. Τώρα εἶναι καιρὸς ν' ἀνακαλύψουμε τὸ “ταμιεῖον” μας. *“Εἴσελθε εἰς τὸ ταμιεῖον σου καὶ πρόσευξαι τῷ πατρὶ σου ἐν τῷ κρυπτῷ”*. Κανείς δὲν μᾶς ἐμποδίζει τὴν προσωπικὴ μας προσευχή ἢ ἀπόφαση τῆς κυβέρνησης, εἶναι ρεαλιστικὴ καὶ δὲν στρέφεται κατὰ τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως κάποιοι “ζηλωτές” διατείνονται. Οἱ πολιτικοὶ ταγοὶ μας ἀλλὰ καὶ ἡ ἐπιστημονικὴ ἱατρικὴ κοινότητα σηκώνουν ἓνα τρομερὸ βάρος καὶ αὐτὸ εἶναι ἀνάγκη νὰ τὸ συνειδητοποιήσουμε. Ἄς γίνουμε Κυρηναῖοι στὸ σταυρὸ τους καὶ ὄχι κριτές καὶ ἐπικριτές. Γι' αὐτὸ καὶ σᾶς καλῶ, κληρικούς καὶ λαϊκούς, νὰ τηρήσουμε μὲ ἀκρίβεια τὶς ἐπιταγές τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τῆς πολιτείας καὶ τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης. Χωρὶς ἐνοχές καὶ ἄκαιρους ζηλωτισμούς. Καὶ ὅπωςδήποτε νὰ μὴ λησμονήσουμε τοὺς λειτουργοὺς τῆς ὑγείας ποὺ τούτῃ τὴν ὥρα δίνουν ἓναν τιτάνιο ἀγῶνα, μέσα σὲ ἀντίξοες συνθῆκες νὰ κρατήσουν ὄρθιο τὸ σύστημα ὑγείας.

Με ευχές